

December 2010

Welkom

Anderhalf jaar na de officiële start heeft het AMICE project zowat de kruissnelheid bereikt. Hoewel, kruissnelheid? Het lijkt eerder op een hoge snelheidstrein die in volle vaart langs de Maas dendert, met al die acties die opgestart zijn en lopen als een trein. Zou het trouwens geen goed idee zijn, een echt goede treinverbinding langs de Maas?

We hopen dat u met plezier het nieuws leest dat we voor dit nummer van Maas en Klimaat bijeengebracht hebben.

Verder rest ons enkel nog u een mooie winter toe te wensen, met net voldoende sneeuw om er pret aan te beleven, met een dromerige Kerstdag en een Nieuw jaar dat u gelukkig maakt!

Heeft u de eerste nummers van Maas en Klimaat gemist? Geen paniek, u kunt ze nog steeds [hier downloaden](#).

Aan het woord : professor W. Firk, voorzitter van het Waterschap Eifel-Rur (WVER), D.

Wat is de missie van het Waterschap Eifel-Rur?

In Noordrijn-Westfalen heft het bestuur 10 Waterschappen opgericht voor waterbeheer en behandeling van afvalwater in hun stroomgebied. Dit concept is uniek in Duitsland en heft gezorgd voor een grensoverschrijdend waterbeheer lang voor de EU Kaderrichtlijn Water bestond. Wij bekommeren ons om de Rur met haar zijrivieren, met een totale lengte van 1.900 km. We ontwikkelen, bouwen en beheren alle relevante watersystemen zoals dammen, overstromingsbekkens en stations voor afvalwaterzuivering. Omdat de Rur en de meeste van haar zijrivieren door onze grootvaders geregulariseerd werden, is natuurherstel ook een van belangrijke taak. In totaal moeten we voorzien in watergerelateerde behoeften van ongeveer 1.1 miljoen mensen en dat op een economisch haalbare is en natuur-compatibele manier.

Waarom is het Waterschap Eifel-Rur partner in AMICE?

Met een stroomgebied van 2.100 km² is de Rur de grootste Duitse zijrivier van de Maas. Langs de Boven-Rur hebben we een groot bekkensysteem. Zes dammen zorgen voor een totaal bergingsvolume van 300 milj. m³ om bevolking en industrie van water te voorzien, maar ook voor hoogwaterbescherming. Met de hulp van AMICE willen we de volgende vragen beantwoorden:

Zullen we de doelstellingen van ons reservoir-beheersysteem kunnen behouden in een veranderend klimaat?

Wat kunnen we beter doen om de toekomst van alle watergebruikers langs de Rur en de Maas te verzekeren? Voor mij is het een zeer interessante uitdaging om deze vragen te beantwoorden met een international team van onderzoekers en betrokkenen in het

Maasstroomgebied.

Wat is voor u het belang van international samenwerking langs de Maas?

We hebben een goede samenwerking, met gegevensuitwisseling over de Rur met onze buur, het Nederlandse Waterschap Roer en Overmaas. Naar mijn mening is het uitbreiden van deze samenwerking tot de hele Maas een logische vervolgstap. Op het niveau van de verschillende landen is er natuurlijk al samenwerking binnen de Internationale Maascommissie, maar ook de waterbeheerders ter plaatse moeten samenwerken.

Heeft u een boodschap voor de AMICE partners?

Als AMICE partners hebben we nu de kans om de grondslagen te leggen voor een duurzame samenwerking langs de hele Maas. Laten we die kans met beide handen grijpen!

Mr. Prof. Wolfgang Firk, Voorzitter van het Waterschap Eifel Rur

In dit nummer:

Aan het woord : prof. W. Firk	1	NWE strategisch klimaatcluster	4
Tereinbezoek in de Ardennen	2 - 3	Bezoek aan de Rurbekkens	5
RAMSAR in de Ardennen	3	Vorbereiding internationale oefening	5
Modelleringsrapporten gepubliceerd	4	Werken in de Steenbergse Vliet	6
Invloed op economie	4	Wordt verwacht ...	6

Het AMICE terreinbezoek in de Belgische Ardennen op vrijdag 1 oktober 2010

De deelnemers verzamelden in 'Saal Heinrichs' te Born. Dankzij vrijwilligers van Natagora/BNVS verliep de catering perfect.

Mevr. M. Lejeune van RIOU gaf uitleg over het hoe en waarom van de dag. Vervolgens werden we verwelkomd door de burgemeesters van Sankt-Vith en Amel.

De heer G. Probst, houtvester te St-Vith (rechts) gaf een overzicht van de natuurreervaten van het Waals Gewest in de valleien van de Emmels en de Rechterbach.

De heer S. Plattes, voorzitter van Natagora / BNVS (rechts), stelde zijn organisatie voor en legde de principes van dynamische waterberging in de valleien uit. Na de middag leidde hij de Duitstalige groep rond in de vallei van de Rechterbach..

Mevr. E. Blom van WWF bracht ons van het dak van België naar dat van de wereld door een verband te leggen tussen de Ardennen en de Himalaya. Hier in discussie met de heer R. Lambregts van het Waterschap Brabantse Delta.

De heer W. Schreurs, Secretaris-Generaal van de Maascommissie (rechts) benadrukte het belang van het AMICE project en de waarde die het heeft voor de Maascommissie.

De heer A. Rauw van Natagora/BNVS (links) leidde de franstalige groep doorheen de valley van de Rechterbach.

De deelnemers konden de Rechterbach echt 'beleven'! Rubberlaarzen waren geen overbodige luxe bij deze ontdekkingstocht.

Bij deze gelegenheid mochten we ook een aantal speciale gasten verwelkomen. De heer R. Hammes is de eigenaar van het weiland waar het weerstation staat. De heer S. Seeling en mevr. V. Butzen, beiden van Universiteit Trier, vertegenwoordigden het INTERREG IVB project 'ForestClim'.

De heer D. Bonni (rechts) is de coördinator van het INTERREG IVA project 'Aquadra' dat handelt over 4 zijriviertjes van de Maas stroomafwaarts van Luik. De ezel was niet echt uitgenodigd.

De heer S. Gaillez gaf een lezing over manier waarop de Service Publique de Wallonie de gegevens over waterstand en debiet beheert in een monitoringsnetwerk langs de onbevaarbare waterlopen. Na de middag legde hij samen met de heer D. de Thysebaert de werking uit van het weerstation (links) en het limnietrisch station (rechts).

Het programma van de dag en alle presentaties kunnen [hier](#) gedownload worden

Het gebied

Het bezochte gebied ligt langs de Rechterbach, ten noorden van het dorp Recht; de oppervlakte is ongeveer 8 ha en het is eigendom van Natagora/BNVS. Tot voor twee jaar was het nog een hoge, dichte sparrenaanplanting. Die werd toen gekapt en nu ontwikkelt zich een natte heidevegetatie met veenmos op de hellingen. In de vallei zelf verdwijnen de drainagegreppels op een natuurlijke manier, zodat het water zich een weg moet zoeken door venige moerassen en venig berkenbroek. De vallei zit vol bronnen en de deelnemers ondervonden zelf hoe natuurlijke beken in de Ardennen de neiging hebben om erg ontoegankelijk te worden. Er werden ideeën uitgewisseld over het beheer: wat kan men hier het beste doen? Begrazen? Het gebied is nu nog vrij klein, maar als in de toekomst meer percelen zouden gekocht worden, zou dit een goede optie zijn. De eigenaar van de dieren moet dan wel in de omgeving wonen en niet 20 km verderop.

Overzichtsbeeld van het gebied: op de voorgrond de jonge heidevegetatie en op de achtergrond het venig berkenbroek.

En water, overal water!

Interesse vanuit RAMSAR

Op 10 november 2010 hadden RIOU en haar lokale partner Natagora/BNVS de eer om de heer K. Erwin te ontvangen. De heer Erwin komt uit de VS en werkt voor RAMSAR's Scientific and Technical Review Panel (STRP). Dit panel wil de bestaande RAMSAR handleiding over herstel en beheer van gedegradeerde wetlands herzien en uitbreiden. De bestaande handleiding is behoorlijk algemeen en dateert al van 2000. Op dit ogenblik wordt er inbreng gevraagd van verschillende eindgebruikers, zoals beheerders en specialisten op het gebied van herstel, om deze gedateerde handleiding bij de tijd te brengen. Voor de leden van de STRP is het erg belangrijk om nieuwe herstelprojecten te bezoeken om te zien hoe ze beheerd worden.

De heer Erwin (links) in gesprek met A. Rauw van Natagora/BNVS

De heer Erwin was onder de indruk van het werk dat Natagora/BNVS presteert in de Ardense valleien. Volgens hem zijn ze het zeker waard om RAMSAR gebieden te worden. Dit zou natuurlijk fantastisch zijn. Dankzij AMICE worden de Ardense valleien bekend op wereldschaal!

s'Avonds gaf de heer Erwin (rechts) een workshop waarbij hij de doelstellingen van RAMSAR en de nieuwe handleiding toelichtte. Deze workshop had plaats in het kantoor van Natagora/BNVS te Medell.

Rapport over klimaatscenario's en hydrologische modellering klaar

In het vorige nummer vertelden we over de resultaten van de neerslag-afvoer modellering voor het internationale Maasbekken bij verschillende klimaatscenario's. Wilt u meer weten over methodes en middelen, dan kunt u [hier](#) het technisch rapport downloaden. Er zijn ook samenvattingen in het Frans, Nederlands en Duits beschikbaar. Klik [hier](#).

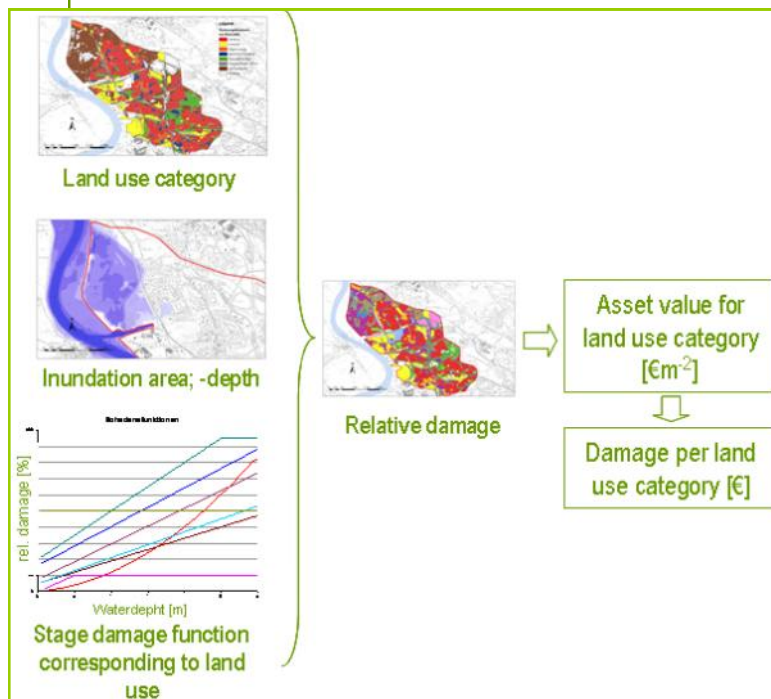
Gevolgen van toekomstige hoog- en laagwaters op de economie in het Maasbekken

Klimaatverandering in het Maasbekken betekent ook veranderingen in de afvoer van de rivieren. Het aantal hoogwaters nam de laatste tientallen jaren behoorlijk toe en de prijs die ervoor betaald wordt blijft stijgen. Binnen AMICE is het de taak van IWW om een inschatting te maken van de verandering in economische risico's tengevolge van de meerkost van overstromingen veroorzaakt door klimaatverandering. Ieder land berekent op zijn eigen manier de kosten en gevolgen van overstromingen. De belangrijkste taak was dan ook om voor het inschatten van die kosten en gevolgen een gemeenschappelijke methodologie op te stellen die bruikbare resultaten zou leveren voor alle partners. Globaal zal de kost van hoogwater berekend worden door de hydraulische modelleringen (overstromings-vlakten, waterhoogtes) te verbinden met de relevante gegevens over landgebruik.

Naast de toenemende hoogwaters, moeten ook de gevolgen van laagwater op de economie in het Maasbekken niet onderschat worden. In perioden van droogte, als de waterbehoeften het aanbod overschrijden, kunnen verschillende economische sectoren schade ondervinden. Als het waterniveau bijvoorbeeld beneden een bepaalde drempel zakt, kan dat gevolgen hebben voor de koelingsinstallaties. In dat geval zullen de krachtcentrales minder energie kunnen produceren.

[Meer lezen](#)

Dit diagram toont hoe het risico berekend wordt

Adaptation to the Spatial Impacts of Climate Change

A Strategic Initiative Cluster (SIC) of the INTERREG IV B North West Europe (NWE) Programme

Duration: September 2010 – June 2013
Budget: 880.000 EURO
Cluster Leader: Lippeverband, Germany
Contact: lang.markus@eglv.de

AMICE involved in the NWE strategic Cluster: SICadapt!

In Noord-West Europa zijn er een hele reeks projecten die allemaal te maken hebben met verschillende aspecten van klimaatverandering. Daarom stelde het INTERREG secretariaat in Rijsel voor om deze projecten samen te brengen in een cluster om de uitwisseling van kennis en ervaring te versnellen. Natuurlijk werd AMICE uitgenodigd om mee te doen.

Samen met de clusterleider (Lippeverband, ook Lead Partner van Future Cities) werkten de lead partners van de 8 betrokken projecten aan het toekenningsdossier dat in maart 2010 klaar moest zijn. Het dossier werd officieel goedgekeurd op 17 september.

Het clusterbudget voor AMICE bedraagt 40 000 €: alle partners hebben de kans betrokken te worden bij de clusteracties die voor hen interessant zijn.

De projecten binnen een strategisch cluster krijgen meer aandacht bij de INTERREG NWE evenementen; mogelijk krijgen ze ook gemakkelijker toegang tot externe deskundigen en eventueel tot de Europese Commissie.

Aan de cluster website www.sic-adapt.eu wordt nog gewerkt; we houden u op de hoogte via de AMICE website.

De doelstellingen zijn:

- Synergie laten ontstaan tussen de verschillende projecten;
- Acties op regionaal, nationaal en EU niveau
- Delen in en gebruik maken van de enorme kennisbron;

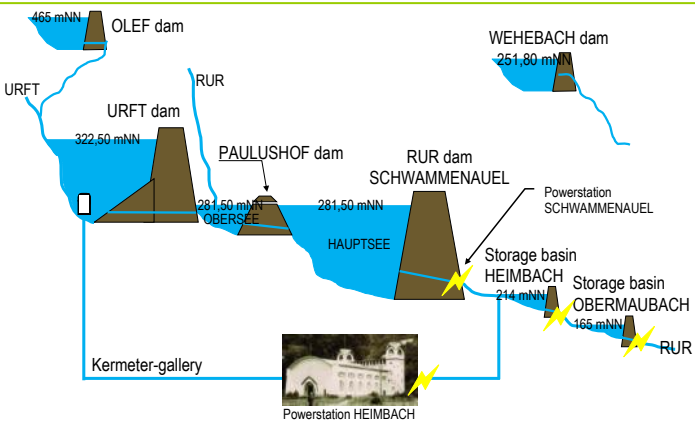
Resultaten:

- Synergie tussen adaptatie-instrumenten om ruimtelijke kwetsbaarheid en gevolgen van klimaatverandering in te schatten;
- Compendium van goede praktijkvoorbeelden
- Netwerking binnen het cluster zorgt voor betere projectresultaten;
- Aanbevelingen voor beleid op regionaal, nationaal en EU niveau;
- Gemeenschappelijke communicatie en afsluitconferentie.

Bezoek aan het bekkenstelsel van de Rur

Het Waterschap (WVER), nv De Scheepvaart en het Waterschap Aa en Maas werken samen aan de verbetering van grote hydraulische kunstwerken met het oog op klimaatverandering.

Op 4 November bezochten deze partners het indrukwekkende bekkenstelsel van de Rur. Het water wordt om verschillende redenen gestockeerd: waterretentie, bescherming tegen hoogwater, drinkwater, waterkracht en recreatievaart.

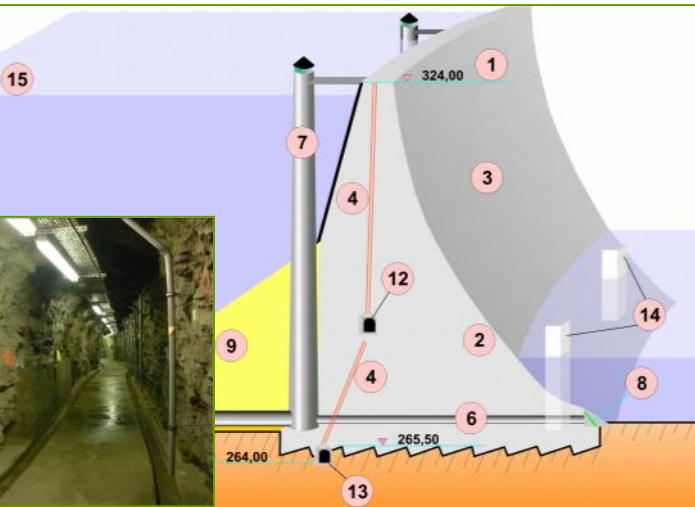

WVER wil weten of dit complexe systeem in de volgende decennia nog steeds efficiënt zal zijn. De beheerder moeten rekening houden met veranderingen in neerslag, maar ook met een groeiende bevolking die meer water nodig heeft.

Een eerste modellering heft aangetoond dat laagwater het grootste probleem vormt.

Minder volume in de bekken betekent minder zuiver water voor menselijke consumptie en dus duurdere behandelingen om het drinkbaar te maken. Het drinkwater wordt uit de onderste waterlagen in de bekken gepompt, waar de temperatuur laag is en er weinig licht doorkomt.: dit is het hypolimnion. Het volume hypolimnion vermindert als het waterniveau zakt. Het kan ook verstoord worden als er ineens veel water en sediment instroomt bij hevige regenval.

Laagwater vermindert ook de productie van waterkracht.. Nu moeten de krachtcentrales een paar dagen per jaar stilgelegd worden; tegen het einde van de eeuw zouden dat weken kunnen zijn.

Het Urft bekken is het oudste. De partners kregen de mogelijkheid om de binnenkant van de dam te bezoeken via de galerijen die dienen om te controleren of de dam niet lekt of teveel beweegt.

In het voorjaar organiseren we hier een technisch bezoek. Niet te missen!

De voorbereiding voor de Internationale Overstromingsoefening start!

Aanpassen aan klimaatverandering betekent ook beter reageren als er zich extreme hoogwaters voordoen. In Frankrijk, België, Duitsland en Nederland worden er regelmatig oefeningen georganiseerd om alle nooddiensten te controleren en om goed te kunnen reageren bij het volgende hoogwater. Elk land doet dit echter onafhankelijk! In 2010 willen we voor de eerste keer dat overstromings- en crisisbeheerders in het hele internationale Maasbekken werken op een en dezelfde hoogwatersituatie, op hetzelfde moment en idee nodige informatie uitwisselen om de acties van de nooddiensten te verbeteren. Er worden platforms gebouwd waar de crisisbeheerders deze informatie op een snelle en eenvoudige manier kunnen uitwisselen.

In januari 2011 zullen de betrokkenen van de Maas-landen elkaar ontmoeten tijdens een internationaal seminarie. Dit wordt dan de officiële start van de voorbereiding voor de internationale hoogwateroefening. Meer informatie zal binnenkort te vinden zijn op de AMICE website.

OSIRIS werd gebruikt bij recente overstromingen - Frankrijk 12/12/2010

Stand van zaken aan de Steenbergse Vliet

U herinnert zich het terreinbezoek in Nederland in maart van dit jaar? Aan de Steenbergse Vliet zijn de werken echt gestart! In maart 2010 werd een klein project gerealiseerd. Langs een private tuin werd meer ruimte gemaakt voor water en voor biodiversiteit. Er werd wat klei verwijderd en struiken werden gekapt.. De oever ziet er nu veel natuurlijker uit.

Voor ...

... en na.

In het gebied waar we landbouwgrond willen omvormen tot natuur, werd in oktober gestart met het verwijderen van de kleiige toplaag (10-30 cm). Dit moest klaar zijn voor de winter, voor het begon te sneeuwen en te vriezen. De klei werd afgevoerd en gebruikt om een ander perceel grond van dezelfde landbouwer op te hogen, zodat het in het komende seizoen kan bewerkt worden.

Wordt verwacht!

Dit zijn zaken om alvast naar uit te kijken in 2011::

- Januari: Seminarie om de Internationale Overstromingsoefening voor te bereiden
- Maart: Technisch bezoek aan de Rurbekken in Duitsland
- Mei : de AMICE interactieve documentaire is klaar
- September : terreinbezoek in Vlaanderen: de sluisen van het Albertkanaal.

AMICE in cijfers

2009-2012

17 partners

4 landen

budget: 8.9 million €

ERDF: 2.8 million €

Climate Changing? Meuse Adapting!

Contacten en credits:

AMICE Lead Partner - Coordinator : Maïté Fournier (EPAMA)
AMICE Communication Officer : Martine Lejeune (RIOU)
AMICE logo conception : Olivier Drogue